Ա Ի Ե Տ Ա Ց Ե Ր

Շ Ա Բ Ա Թ Ա Թ Ե Ր Թ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Կը հրատարակուի ամէն երեքշաբթի: Տարեկան գինն է 1 ½, վեց ամսուանը ¾ մէճիտիէ, կանխիկ, և հատը 60 փարա: Բաժանորդագրութեան վերաբերեալ նամակները ուղղուելու են առ Մր. Տուայթ, խմբագրութեան վերաբերեալներն՝ առ Մր. Կրիճ, Կ. պոլիս, Ամէրիգան խան:

ՀԱՏՈՐ 31. ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ· ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 3· 1878 Թիւ 36

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կապիկ բռնելու կերպ մը: —Դարձի գալ և նորոգուիլ: —Պաշտօնէից պարտականութիւնները: —Բոպերեան վարժարան: —Չոմպարոց: —Անգղիոյ Աստուածաշունչի ընկերութիւնը —Ծնողաց անհոգութիւնը իրենց զաւակաց շատ վնաս կը հասցնէ: —Ամէն մարդու համար կարևոր գաս մը: —Քաղաքական լուրեր: —Ներքինի և առևտրական:

ԿԱՊԻԿ ԲՌՆԵԼՈՒ ԿԵՐՊ ՄԸ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ Ամերիկէի մէջ ընկերները սա կերպով կապիկ կը բռնեն: Կապիկները շատ խելացի են և դիւրին չէ զանոնք բռնել: Բայց տրուելու ընդհանուր սովորութիւն մը կայ, և երբ այնպիսի ընդհանրութիւն մը կը գտնեն, խաղով շատով կը դինուելան և դիւրաւ կը բռնուին: Բնիկները անտառին գետնի մէջ կը գնեն զանոնք: Երբ կապիկները կը սիրեն, բնիկները նորէն անոնց մէյ մէկ քիչ խաղով կու տան օրը, մինչև որ կապիկները կը սովորին բանտարկութեան և պատրաստ կ'ըլլան իրենց տէրերուն ծառայելու:

Ո՛չ պակաքէն մարդիկ շատ անդամ այս կերպով կը բռնուին տատանային արբեցուցիչ ընդհանրութ: Մրչափ մարդիկ բռնած է տատանան այս ճամբով և յետոյ գերի ըրած է զանոնք անարդադոյն կերպ: Պակաքէն մարդիկ իմաստնագոյն ըլլալու են քան պկապիկս, և երբ կը տեսնեն թէ տատանան հազարաւորներ գերի կ'ընէ ամէն տարի դինուով և ցքուով, բայց պատրաստ չեն այն բաներէն որ պէտք են իրենց ազգին համար:

ԴԱՐՁԻ ԳԱԼ ԵՒ ՆՈՐՈԳՈՒԻԼ

Վերաբերեալ ծննդեան վրայ մեծամեծ և շատ ցաւալի սխալմունք տարածած են: Շատերը չեն հասկցած վերածին ծնունդը, ուստի դի անոր վրայն տուած չեն, Նիկոդիմոս չհասկցաւ ալն, և ուրիշ հազարաւորներ, թէպէտ դաւանին և յարգի անձինք են, օտար կամ անվարձ են անոր:

Թէ ինչ է վերածին ծնունդը, տարի վրայ այլևայլ կարծիք կան: Ոմանք կը կարծեն թէ վերածին ծնունդը կ'ըլլայ մկրտութեամբ, և թէ ալ որ մկրտուած է՝ ի հարկէ նորէն ծնած է: Բայց այս կարծիքը չի համաձայնիր ոչ Սուրբ գրոց և ոչ մարդոց փորձառութեան հետ: Շատ մարդիկ որ իրը անհաւատներ տարած և մեռած են՝ մկրտուած էին ի տարայութեան: Սիմոն Մոգ մկրտուած էր, բայց տակաւին նորէն ծնած չէր (Գործ. Ը· 13, 18—23): Ջրով մկրտութիւնն էական չէ փրկութեան, այլ Աստուծոյ ուղածին պէս եղած արտաքինը էական է:

Ուրիշները ղՂուսմը վերածին ծննդեան տեղ առած են: ՋղՂուսմը բանի մը համար արտաքին է, բայց երկու տեսակ է: ՋղՂուսմ կայ որ տմարթէ կամ պատժոյ երկիւղէն յառաջ կու գայ, բայց այս ղՂուսմը դժոխքէն չի փրկեր: Ս. յակոբոս էր Յուդայի ղՂուսմը: Աւետարանչին պահանջուած ղղջման կը հետևի վարագ ուղղութիւն, «Ինչու որ Աստուծոյ ուղածին պէս եղած արտաքինը փրկութեան համար ապաշխարութիւն կը գործէ, որ ղղջանալը բան չէ. բայց աշխարհի արտաքինը մահ կը գործէ» (Բ Կորնթ. է. 10): Մարդ յաւակ քան հաւատալը հոգւոյ փրկութեան ղղջալ է: «Ապաշխարեցէք ու Աւետարանին հաւատացէք» (Մարկ. Ա. 15): Շատերը մաօք կ'ընդունին Աւետարանին ճշմարտութիւնը, բայց փրկող հաւատք չէ այս: Ճշմարիտ կարգը սա է. նախ ապաշխարութիւն դէպ յԱստուած, և յետոյ հաւատք առ Տէր Յիսուս Քրիստոս (Գործ. Ի. 21):

Նաև մարդուն ճանչալը թէ ինք մեղաւոր է, վերածին ծնունդ չէ: Ճանչնալը ապացոյցներով համոզուիլ է: Ճանչնալ թէ մեղաւոր է՝ մեղաւորը ղղջման տանող ճամբայ է միայն, «Քանզի հրապարակաւ տատիկ կը յանդիմանէր Հրեաները, Սուրբ Հոգին գերքէն յաւերժնելով թէ Յիսուս Քրիստոս է» (Գործ. ԺԲ. 28):

Գարձեալ բարի գործերը գործել վերածին ծնունդ չէ: Մարդ կրնայ իր ապերութիւնները փոխել, առանց սրտով փոխուած ըլլալու: Վերածին ծնունդը լոկ արտաքին վարքը բարւոքել չէ, թէպէտ այս կը հետևի նորին ծնանելէն իբրև արդիւնք:

Նաև վերածին ծնունդը չի կայանար լոկ միտքը լուսաւորելու մէջ: Շատ մարդիկ որ Աւետարանին քարոզութիւնը լսելու կը յաճախեն, լուսաւորուած են, բայց ոչ նորէն ծնած. լուսաւորուած, բայց ոչ փրկուած: Նոյն առաքեալը չինովնիները դիտէին տատանը չինելուն կերպը, որ օրինակ էր փրկութեան տապանին, բայց չէրըկուէրան, վասն զի չուան անոր ձեռ: Այսպէս շատ մարդիկ կը լսեն Աւետարանը, և մանաւանդ կ'ըլլան եկեղեցւոյ ծախսոց, բայց չեն հնազանդիր Քրիստոսի, և այսպէս փրկութեան տապանէն դուրս կը մնան:

Ուրիշ շատեր անաւանդ միայն կը դաւանին Քրիստոնէութիւնը, բայց այս բաւական չէ: Ասոնք Գաբաւոնացւոց պէս (Բ. Թագ. ԻԱ. 2) կը դանուին Իսրայէլացւոց մէջ, բայց Իսրայէլէն չեն: Շատերը որ կարմիր ծովուն ևրկերը կու գան՝ ծովուն մէջէն չեն անցնիր:

Այդ, ինչ է վերածին ծնունդը, երկու բան գործածուած է վերածին ծնունդը նկարագրելու, այսինքն՝ գարձ և նորոգութիւն: Այս երկու բառերն իրօք միևնոյն բանը կը նշանակեն, բայց և այնպէս իրարմէ կրնան զանազանուիլ: Դարձը վճռական փոփոխութիւն է, նորոգութիւնը սրտի փոփոխութիւն է: Դարձը դիտաւորութեան փոփոխութիւն է, նորոգութիւնը ընդհանուր նոր և Քրիստոնեական կենաց ծնանիլ է: Դարձը հոգւոյս չարժուամ է. մենք կը դառնանք Աստուծոյ անտառակ որդւոյն պէս որ բսաւ. «Ելլեմ երթամ իմ Հօրս» (Ղուկ. ԺԵ. 18): Նորոգութիւնը հոգւոյս փոփոխութիւն է. Աստուած մեզի կու գայ: «Հայրը տեսաւ զանիկա ու դութիւը չարժեցաւ, և վազելով անոր պարանոցին վրայ լինկաւ ու համբուրեց զանիկա» (Ղուկ. ԺԵ. 20): Դարձին մէջ մենք կ'երթանք Աստուծոյ. մարդս դործ է այս: Նորոգութեան մէջ Աստուած կու գայ մեզի, այս բոլորովին Աստուծոյ դործ է: Մին առաջ կ'երթայ, միսը ետևէն կու գայ. մին նախորդ է, միսը՝ հետևորդ: Մէկուն մէջ «Ձիս կանաս փնտռէք» (Ա.Կ. Ը. 17) հրամանին հնազանդութիւն կ'ըլլայ, միսին մէջ աստուածային ղօրութիւն կը գործէ. «Եւ ձեղի նոր սիրտ պիտի տամ, ու ձեր ներսի դին նոր հոգի պիտի դնեմ, և ձեր մարմիններէն քարէդին սիրտը պիտի հանեմ, ու ձեղի մարմնեղէն սիրտ պիտի տամ» (Եզեկ. ԼՋ. 26): Ուրեմն դարձ և նորոգութիւն միևնոյն բանը չեն, թէպէտ անդաժանելի կերպով միացեալ են:

ՊԱՇՏՕՆԷԻՑ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

(Հետևեալը քաղուած է Ամերիկայի աստուածաբանական դպրոցներէն մէկուն ուսանողաց տրուած քարոզէ մը: Այս քարոզին պատուական խրատները ոչինչ ընդհատ կարևոր են նաև Թուրքիոյ մէջ Քրիստոսի պաշտօնեաներուն:)

«Ըսե՛ Արքիպպոսին, Զոր եղբ տո՛ պաշտօնութիւնը՝ որ Տէրոջմէ առիր, որ անիկա կատարես» (Կող. Դ. 17):

Աբքիպպոսի տրուած խրատը յարմար է ամէն ժամանակի եւ տեղւոյ պաշտօնէից, մանաւանդ երիտասարդ պաշտօնէից որ առանց փորձառութեան կը մտնեն իրենց կարևոր կոչման աշխատութիւններուն եւ փորձութիւններուն մէջ: Ամէն գործ կամ պաշտօն ունի իւր փորձութիւնները եւ վտանգները, եւ չի կրնար յուսացուիլ որ պաշտօնեայք զերծ ըլլան անոնցմէ:

Պաշտօնեայք ունին, բայց այն վտանգներէն որ բոլոր մարդոց հասարակ են, իրենց համար յատուկ վտանգներ. վտանգներ՝ յորոց ոչ անոնց պաշտօնին սրբութիւնը, եւ ոչ անոնց հմտութեան պայծառութիւնը կրնայ զերծ պահել զանոնք. վտանգներ՝ յորոց պաշտօնեայք պատրաստ զգուշանալ, եթէ չեն ուզեր վնասել իրենց պաշտօնին եւ օգտակարութեանը: Ընդհանրապէս եւ ամենայն վտանգներէն ոմանք հոս կ'ուզենք յիշել:

1. Պաշտօնեայք անբարոյականութեան հրապուրելու վտանգին նշանակ են: Պաշտօնեայ ըլլալով չեն դադրիր մարդ ըլլալ: Եթէ ճշմարիտ հրեշտակներ են, Աստուծոյ ընտրեալը մեծ փոփոխութիւն ըրած է անոնց մէջ: Անոնք նոր ստեղծուած են ի Քրիստոս, նոր սկզբանց համեմատ կը գործեն, նոր նպատակներու կը դիմեն, եւ նոր օրինօք կ'առաջնորդուին: Բայց եւ այնպէս մարդիկ են, եւ իրենց բարձրագոյն կատարելութեան մէջ անդամ անկատար են: Ունին մարդու ախորժակներ, կիրքեր, բնաւորութիւն եւ տկարութիւններ, եւ ոչ երբէք կրնան ազատիլ առնձգէ: Սրբուած են, բայց ոչ բոլորովին, եւ կրնայ վախցուիլ թէ անոնցմէ ոմանք չատ անկատար կերպով սրբուած են: Փորձութիւններով եւ մեղօք լեցուն աշխարհի մը մէջ են: Ուրիշ մարդոց պէս կրնան խաբուիլ մարմնոյ ցանկութենէ, աչաց ցանկութենէ եւ այս կենաց ամբարտաւանութենէն (Ա. Յովհ. Բ. 16): Ոչ անոնց պաշտօնին նախիրականութեան, ոչ անոնց պատասխանատուութեան ծանրութեան, եւ ոչ անոնց յանցանաց ահաւոր հետեւանաց յիշատակը բաւական է ազատել զանոնք վտանգներէ յորոց պատճառեալ են: Պետրոս, թէպէտ բարի եւ մեծ մարդ էր, ակարութեան եւ փորձութեան ժամու մը մէջ ուրացաւ իր վարդապետը, եւ իր այս ամենայն մեղքովը բերաւ իր անձին վրայ տրտմութիւն եւ Քրիստոնէութեան վրայ անարգանք: Արդարեւ դրեթէ չկայ մեղք որուն մէջ ինկած չըլլան պաշտօնեաներէն ոմանք, եւ երբեմն պաշտօնեայք չարաչար եւ անխնայ կերպով մեղանչած են: Ամենէն պատուական կորուսած են իրենց օգտակարութիւնը, անարգած են իրենց պաշտօնը, եւ իրենց անձը մատնած են դառնակսկիծ ցաւերու (Ա. Տիմ. Ջ. 10): Ուստի, եթէ չենք ուզեր կրել այն կորուստը զոր անոնք կրեցին, զգուշանալու ենք այն մեղքերէն որոնց մէջ ինկան անոնք. եւ եթէ կ'ուզենք զգուշանալ անոնց մեղքէն, տեղի տալու չենք փորձութեանց որոնց տեղի տուին անոնք: Զգուշացէք ձեր պաշտօնին. ճանչցէք ձեր տկարութիւնը, եւ հեռացէք այնպիսի տեղերէ, ընկերութիւններէ եւ առիթներէ որ ձեզ փորձութեան եւ մեղքի մէջ ձգելու յարմար են:

2. Երկրորդ վտանգը որմէ զգուշանալու են պաշտօնեայք՝ անհոգութիւնն է: Ամէն պաշտօնէի նպատակն է բարիք ընել

մարդոց, բայց պաշտօնեայք երբեմն անխոհեմութեամբ իրենց օգտակարութիւնը կը խափանեն եւ մարդիկ փոխանակ բարեկամ ընելու թշնամի կ'ընեն իրենց։ «Պէտք է եպիսկոպոսին անարատ ըլլալ» (Ա. Տիմ. Գ. 2)։ բայց անխոհեմ պաշտօնեայն չի կրնար երբէք անարատ ըլլալ։ կը մոռնայ իւր բարձր պաշտօնին վայելուչ բաները։ եթէ չափաւոր բան մը կ'ըսէ, անյարմար ժամանակ կամ անյարմար կերպով կ'ըսէ։ Երբ բարի գործ մը պիտի ընէ, տարաժամ խօսքով կամ անվայել վարմամբ արգելք կ'ըլլայ գործին յաջողութեանը։ Միով բանիւ, անխոհեմ պաշտօնէին օգտակարութիւնն այնպէս կը խափանուի անխոհեմութեամբ, ինչպէս պիտի խափանուէր եթէ անբարոյական ըլլար։

3. Ուրիշ թերութիւն մ'ալ որուն մէջ պաշտօնեաներէն շատերը կ'ինկան՝ ընչաքաղցութիւն է։ Զինք ըսեր որ պաշտօնեայ մը ըլլայ անապատականներու պէս խստասիրտ մինչեւ հրաժարիլ օրինաւոր վաստակութիւններէ եւ մեղադրել զանոնք որ այնպիսի վաստակութիւններ կը փնտռեն երբեմն։ Ջուարթութիւնը հրեշտակական առաքինութիւն է, վայելուչ է պաշտօնէի մը, կը նպաստէ առողջութեան, եւ կ'աւելցնէ պաշտօնէին ազդեցութիւնը եւ օգտակարութիւնը։ Թեթեւամտութիւնն ընդհակառակն բարոյ այն թերեւսութիւնն է որ ոչ միայն խօսակցութեան այլ եւ սրբազան պաշտամանն եւ հանդիսաւոր ծանր պարագաներու մէջ անգամ զուարճութեան առիթ կը գտնէ։ Պաշտօնեայք չատ անգամ կը փորձուին կատակներ եւ զուարճաբանութիւններ ընել, եւ այսու կը խափանեն իրենց օգտակարութիւնը։ Ոչ ոք կ'ուզէ հիւանդի մը այցելութիւն ընելու, վըշտացեալ ընտանիք մը մխիթարելու կամ դամբանական քարոզ մը տալու հրաւիրել պաշտօնեայ մը որ խեղկատակ եւ ծաղրաբան ճանչցուած է։

4. Պարտ ընել ուրիշ թերութիւն է որուն մէջ չատ անգամ կ'ինկան պաշտօնեայք։ Պարտքը ոչինչ ընդհատ ջնջուածքէ պաշտօնէին օգտակարութեանը քան մեղքը։ Նա մանաւանդ չատերն աւելի յօժար են ներել պաշտօնէին երբ մեղք կը գործէ քան երբ պարտքը չի հատուցաներ։ Պարտքն իրրեւ երկանաքար կը կախուի պաշտօնէին պարանոցէն, անձկութեան մէջ կ'ընկղմէ զանի, արգելք կ'ըլլայ անոր իր պաշտօնին վերաբերեալ ուսմանց եւ աշխատութեանց պարապելու, եւ չատ անգամ յանդիմանութիւն կրել կու տայ անոր իր պարտատէրներէն։

Երբեմն պաշտօնեայն բղխորվին պահարակելի չէ այնպիսի պարտքեր ընելուն համար զորս չի կրնար հատուցանել։ Թերեւս քիչ ունական ունի, որ հաղիւ բաւական է անոր իր ընտանիքը պահելու։ Թերեւս նաեւ այն քիչ ունականը ժամանակին չի տրուիր անոր կամ պակաս կը տրուի, ուստի եւ խեղճ մարդը կը ստիպուի երբեմն իր հարկաւոր պարէնը եւ ուրիշ պիտոյքը գնել ապառիկ եւ բարձր գնով, եւ երբ հատուցման ժամանակը կու գայ՝ սակ չունի որ հատուցանէ։ Ա. յօսլիսի պաշտօնեայք արդարեւ արժանի են կարեկցութեան։ Զկայ ճշմարտութիւն մը զոր Սուրբ գիրք աւելի յայտնի կը սորվեցնէ քան զայս թէ անոնք որ Աւետարանը կը քարոզեն՝ Աւետարանէն ապրելու են (Ա. Կորնթ. Թ. 14)։ Եւ չկայ պարտականութիւն մը աւելի հրամայական եղանակաւ պատուիրուած քան զայն թէ անոնք որ ճշմարտութիւնը կը սորվին՝ իրենց բարեացը մասնակից ընեն զանոնք յորոց սորվեցան ճշմարտութիւնը (Գաղ. Ջ. 6)։

Բայց եւ այնպէս ճշմարիտ է թէ պաշտօնեայ մը որ պարտք ընելէ չի զգուշանար՝ չի կրնար աղէկ կատարել իր պաշտօնը։ Պաշտօնեայն ի սկզբանէ որոշելու է ամենաչին պարտք չընել ինչ նեղութեան որ պատահի։ Եթէ ժողովուրդը չի կրնար կամ չուզեր պահել պաշտօնեայն, լաւ է անոր փոխել իր աշխատութեան դաշտը քան պարտքի դիմել։ Եթէ իրրեւ պաշտօնեայ չի կրնար բաւական ամսական ընդունիլ ընտանիքը սաստիկ խնայողութեամբ անգամ պահելու, լաւագոյն է անոր վարժապետութիւնի կամ հոգեւորականութիւնը ընել քան թէ բռնաբարել Աստուծոյ սա պատուէրը. «Բնաւ մէկուն պարտական մի գտնուիք» (Հռոմ. ԺԳ. 8)։ Նոյն իսկ Փրկչոջ իր խորհրդակցութեան արուեստը կը գործէր կորնթոսի պէս հարուստ քաղաք մը, եւ ամօթ չէր համարեր իրեն այս աշխատութիւնը։

5. Բնաւ բանի մը մէջ պաշտօնեայն այնչափ կարօտ չէ զգուշութեան որչափ իրեն կին ընտրելու մէջ։

Պաշտօնէից թոյլ տուեալ է ամուսնանալ։ Պօղոս առաքեալ չամուսնացաւ, բայց կ'ըսէ թէ իրաւունք ունէր ամուսնանալու։ «Միթէ մենք (Պօղոս եւ Սոսթենէս) իշխանութիւն չունինք քրիստոսով քոյր եղոյ կնիկ մը մեր հետը պտըտցնելու, ինչպէս որ ուրիշ առաքեալները ու Տէրոջը եղբայրները ու կեփաս կ'ընեն» (Ա. Կորնթ. Թ. 5)։ Բարեպաշտ, հանճարեղ, խոհեմ եւ ըստ պատշաճի կըրթեալ կին առնելով, պաշտօնեայն կրնայ աւելցնել եւ շատ անգամ կ'աւելցնէ իր օգտակարութիւնը։ Ընդ հակառակն, ամբարտաւան կամ անյարմար կերպով ամուսնանալով, շատ պաշտօնեայք կը կորնչցնեն իրենց օգտակարութիւնը եւ երջանկութիւնը։ Ուստի կին ընտրելու մէջ հանճարեղութիւնը քան զգեղեցկութիւնը, բարեպարկութիւնը քան զմարմնոյ վայելչութիւնը, եւ բարեպաշտութիւնը քան զհարստութիւնը նախամեծար համարելու է պաշտօնեայն։ Ի վեր քան զամենայն, ամուսնանալու մէջ պաշտօնէին նպատակն ըլլալու է հաճոյ ըլլալ Աստուծոյ, եւ օգտակար իր պաշտօնին մէջ։

6. Պաշտօնեայք չանգիտանալ են զգուշանալ մանաւանդ դաժանութենէ։ Պաշտօնէութիւնն այնպիսի գործ է որ մարմնոյ եւ հոգւոյ բոլոր կարողութիւնները միանգամայն կը գրաւէ տիւ եւ գիշեր, երիտասարդութենէ մինչեւ ի ծերութիւն։ Եթէ ոք դիւրութիւն եւ հանգիստ ունենալու համար կը մանէ այս պաշտօնին մէջ, լաւագոյն կ'ընէր եթէ ուրիշ գործ ընտրէր իրեն։ Զար եւ ծոյլ ծառան պիտի հանուի արտաքին խաւարը, ուր պիտի ըլլայ լալ եւ կրճել ատամանց (Մատթ. ԻԵ. 30)։ Շատեր կը մտնեն այս պաշտօնին մէջ օգտակար ըլլալու եւ պիրկտոռս պատուելու նպատակաւ, բայց ընկերութեան հաճոյքը եւ միտումնյանձնադիմութիւն՝ հրապուրելով կը ձգեն զանոնք ի ծուլութիւն։ Ա. յօսլիսի պաշտօնեայք զանոց կ'ընեն իրենց պաշտօնին վերաբերեալ ուսմանց պարապիլ, կը խոզուն հովուական այցելութիւնը, եւ քիչ պատրաստութիւն կը տեսնեն քարոզի։ Բայց պաշտօնեայ մը չի կրնար յաջողութիւն գտնել առանց աշխատասիրութեան։ Կրնայ ունենալ դիտութիւն, ճարտարախօսութիւն եւ անուղիւտ վարք, բայց առանց ազդեցութիւնը չուտով կը նուազի եթէ աշխատասէր չէ։ Իր հին քարոզները կը կրկնէ այնչափ որ կը հիննան եւ անհամ կ'ըլլան, եւ ի զուր կը ջանայ առանց բնաբանը եւ կարգը փոխելով ծածկել անոնց հին քարոզներ ըլլալը։ Պաշտօնեաներէն ոմանք որ ազնիւ ծրիցէ տէր կին եւ որոցմէ մեծ օգուտներ կը ստանուէին, ծուլութեան պատճառաւ բղխորվին կորուսած են իրենց ազդեցութիւնը։ Ընդ հակառակն հասարակ դաստիարակութիւն եւ տաղանդ ունեցող պաշտօնեաներէն ոմանք մեծ յաջողութիւն գտած են իրենց փութոյն եւ աշխատասիրութեանը համար։ Տարուէ տարի կանուխ եւ ուշ իրենց գործին պարապեցան։ Ա. յօսլիսիք առաւտութեամբ ցանեցին եւ առաւտութեամբ հնձեցին։

7. Ուրիշ թերութիւն մը որմէ զգուշանալու են պաշտօնեայք՝ իրենց պաշտօնը վարելն է ոչ սիրով, այլ միայն իրրեւ աստուածութիւն։ Եռանդ շատ հարկաւոր է պաշտօնէից։ Եռանդ ըսելով չի հասկցուիր բարձրաձայն քարոզ տալ, կամ շատ խօսքով ցուցնել նախանձաւորութիւն հրեշտակի գործին, այլ հրեշտակի գործն անկեղծութեամբ սիրել։ Ասկէ յառաջ կու գայ փոյթ, հաւատարմութիւն եւ անձնուրացութիւն։ Հրեշտակի համար մարգարէացած է թէ «Նախանձը վերարկուի պէս իր վրան առաւ» (Ես. ԾԹ. 17)։ Առաջին խօսքը զոր կ'ըսուի թէ ըսաւ հրեշտակ՝ այս էր. «Չկիք դիտեր թէ ինձի պէտք է որ իմ հօրս տունը ըլլամ» (Ղուկ. Բ. 49)։ Նաեւ երբ եռքը իր պաշտօնը սկսաւ, աշակերտները տեսնելով անոր նախանձը յիշեցին Սաղմոսերգուին խօսքը, «Քու տանդ նախանձը զիս կերաւ» (Յովհ. Բ. 17)։ Անտարբերութեամբ եւ միայն իրրեւ աստուածութիւն իրենց պաշտօնը վարել քարոզիչներուն չատ ընդհանուր ախտն է։ Դիւրին կրնայ վաւելիք հայթայթել, բայց սիրան է որ կը փափկցնէ, եւ պիտի տայ ջերմացուցիչ եւ կենդանացուցիչ ազդեցութիւնը։ Պաշտօնեայ մը անդամ մը հարցուց Անգղիոյ երեւելի դերասանի մը. «Ինչ է պատճառը որ դերասանք քան զքարոզիչս աւելի խոր տպաւորութիւն կ'ընեն։» «Դուք,» պատասխանեց դերասանը, «ճշմարտութիւնն իրրեւ կեղծիք կը քարոզէք, մենք կեղծիքն իրրեւ ճշմարտութիւն կը խօսինք։» Մեծ հանճարոյ եւ գիտութեան տէր պաշտօնեաներ չատ անգամ առ ի չգոյէ եռանդեան անյաջող կ'ըլլան։ Դիտութիւնն արդարեւ հարկաւոր է պաշտօնէի մը։ Բարոզիչ մը որ գիտութիւն չունի պատգամաւոր է որ պատգամ չունի։ Բայց առանց ջերմեռանդ սրտի, առանց նախանձու եւ գործուղ պաշտօնեայ մը չի կրնար յաջողութիւն գտնել։

8. Անհոգոտութենէն ալ ուրիշ վտանգ է որմէ զգուշանալ պարտի պաշտօնեայն։ Երբեմն պաշտօնէին կամ անոր ընտանեաց առողջութիւնը, կամ ընդարձակագոյն եւ աւելի բարեբեր աշխատութեան դաշտի մը յոյսը կը պահանջէ որ պաշտօնեայն իր աշխատութեան տեղը փոխէ։ Երբեմն ալ եկեղեցականները կ'ըլլան անհանգիստ եւ ժգոհ, իրենց հովուին վրայ թերութիւն կը գտնեն, կը նսեմացնեն անոր ամսականը, եւ այլեւայլ եղանակներով կը յայտնեն անոր թէ ուրիշ մը կ'ուզեն։ Ճշմարիտ է սակայն որ պաշտօնէից տեղ փոխելու բաղձանքը ժամանակիս մէկ մեծ չարիքն է։ Պաշտօնեայն կը կարծէ թէ ուրիշ տեղ աւելի օգտակար պիտի ըլլայ, եւ բարեկամայ միջնորդութեամբ կը յաջողի փոփոխութիւն ընել։ Սակայն չատ անգամ կը տեսնէ որ տեղը փոխելս առանց բարւոքելու իր վիճակը։ Ամերիկայի մէջ ընդհանրապէս տեսուած է որ պաշտօնեայ մը որ իր տեղը կը փոխէ երեք կամ չորս անգամ առանց բաւնաւոր պատճառի՝ կը կորսնցնէ իր օգտակարութիւնը, եւ կը տիպարի թողուլ պաշտօնէութիւնը եւ աշխարհական գործի դառնալ։ Պաշտօնեայն նախ ջանալու է յաջողութիւն գտնել ուր որ Աստուծոյ նախախնամութիւնը դրաւ զանի, այնուհետեւ, երբ ուրիշ տեղ կը կոչուի, պատրաստուած կ'ըլլայ յաջողութիւն գտնելու ուրիշ նոր դաշտի մէջ։ Բայց այն որ այս ինչ տեղ էյաջողելով կ'ուզէ ուրիշ տեղ երթալ՝ հաւանական է թէ հոն ալ յաջողութիւն պիտի չգտնէ։

9. Պաշտօնէից ուրիշ մէկ վտանգն ալ ընտրութիւն է։ Պաշտօնէի մը վճռաւորութեան պատճառները շատ են։ Պաշտօնեայն կրնայ վճռել իր սրտին վիճակէն, այսինքն հաւատք եւ եռանդ, լոյս եւ զօրութիւն քիչ ունենալէն։ Կը վճռէ նաեւ եկեղեցւոյն վիճակէն, այսինքն ժողովրդեան աչխարհասիրութենէն, կիծծութենէն, կռուասիրութենէն եւ հրեշտակի համար նախանձ չունենալէն։ Կը վճռէ նաեւ մարդոց անհաւատութենէն, արբեցողութենէն, անպարկեշտութենէն եւ անբարոյութենէն։ Սրտ, վճռաբանութիւնը զօրութիւնը եւ եռանդը կորսնցնել կու տայ։ Յուսալից ըլլալը փոթոյ եւ յաջողութեան գլխաւոր պատճառներէն մէկն է, ուր վճռաբանութիւնը անհաւատութեան եւ անյաջողութեան պատճառ է։ Ասոր պաշտօնեայք զգուշանալու են վճռաբանական ապականիչ ազդեցութենէն։ Ա. յս նոր չարիք մը չէ։ Պօղոս առաքեալ կը խրատէ զՊաղատացիս չվճռաբան ըսելով. «Բարի գործելէն չձանձրանանք» (Գաղ. Զ. 9)։ Հրեշտակի եւ անոր աշակերտաց աչխատութենէն ի սկզբան չատ քիչ արդիւնք տեսնուեցաւ, բայց յետոյ եկան Պենտեկոստէի օրուան վառաւոր պատուղները։ Պաշտօնեայք գոհ ըլլալու չեն երբէք բայց եթէ տեսնելով որ մեզաւորք կը դառնան եւ հրեշտակեայք չինութիւն կ'առնեն։ Ա. յս բանին համար եռանդեամբ աղօթելու եւ աչխատելու, քարոզելու, այցելութիւններ ընելու եւ հոկելու են։ Բայց եւ այնպէս պաշտօնեայն յօժար ըլլալու է սպասել հնձոց ժամանակին։ Պատուղը վարձ է յաջողակութեան, հաւատարմութեան եւ հանապազորդութեան։ Պատուղը շուտով կու գայ կամ կրնայ նաեւ տարիներով յապաղել, բայց կանուխ թէ անագան պարտի գալ։ Եթէ արդարեւ պաշտօնեայն ըստ արժանւոյն աչխատելէ եւ սպասելէ եռքը տակաւին յաջողութիւն չի տեսներ, անտանելի պարտի զգուշութեամբ խորհիլ թէ արդեօք ուրիշ գործի մէջ չի կրնար աւելի օգտակար ըլլալ։ Բայց հաւատարիմ պաշտօնեայք թող անյոյս չըլլան, քանզի այսպիսի պաշտօնեայք ոչ միայն պիրկնք կը փրկեն այլեւ զանոնք որ անոնց կը լսեն։ կամ, եթէ ոչ բոլոր անոնք որ կը լսեն խօսքը, գէթ անոնք որ կը լսեն ուշադիր ունկնդիր եւ հնազանդ սրտիւ։ Հաւատարիմ պաշտօնեայ մը ի զուր չաչխատիր, ոչ ալ առանց աստեղ պսակ կը կրէ։ Շատերը թերեւս պիտի մերժեն անոր պատգամները եւ աւելցնեն իրենց պատժապարտութիւնը, բայց գէթ ոմանք պիտի փրկուին, այնպէս որ դատաստանին օրը հաւատարիմ պաշտօնեային կրնայ ըսել. «Ահաւասիկ ես ու ան զաւակները որ Տէրը ինձի տուաւ» (Եսայ. Ը. 18)։ Վերջապէս պաշտօնեային յիշելու է միշտ կապելցն Պօղոսի խօսքն առ իւր սիրելի որդին Աւետարանով, առ Տիմոթէոս. «Ա. յս վկայութիւնը կը դնեմ Աստուծոյ առջեւը եւ Քրիստոս Յիսուսի, որ պիտի դատէ կենդանիները ու մեռեալները իր յայտնութեանն ու թագաւորութեանը առեն, խօսքը քարոզէ, մնաղրութեամբ գործքիդ պարապէ առեներն ու առենէ դուրս, յանդիմանէ, սաստէ, յորդորէ» (Բ Տիմ. Դ. 1, 2)։

ՐՈՊԵՐԴԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ա. յս անուանի վարժարանը որ ի Բուսթիլ Հիսար Պոսֆորի բարձանց վրայ զետեղեալ է, սեպտեմբերի 4/16 երորդ օրը իր վարժարանական տարին կը սկսի, դեպարտեսիոյ, ուսմանց եւ լեզուագիտութեան ամենայն ճիւղոց մէջ քաջահմուտ դաստիարակներ ունենալով։

Ուսանող ընթացքին եւ ընդունելութեան պայմանաց վրայ մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է տեսնել վարժա-

բանիս չրջաբերականը, զոր փափաքզգք կրնան ընդունիլ դիմելով առ սեղանաւորս վարժարանին, Մր. Հանալն եւ ընկ., որ ի փերչմէ վաղար, Դալաթիա, կամ առ սեաչուեթիեան վարժարանիս։

ՀՈՄ ԴՊՐՈՑ

Ա.յս դպրոցը պիտի սկսի չարունակել իր դասերը սեպտեմբեր 5/17ին։

Դպրոցին մէջ դաս արուած ուսմանց եւ այլ կարեւոր բաներու վրայ մանր տեղեկութիւն ուզողները դիմելու են բուն իսկ դպրոցը, Իւսկիւտար, Սէլամլըզ թաղը Հայոց եկեղեցւոյն մօտ, Բ.իւրքճի պաշի փողոցը, թիւ 16, եւ կամ Կոստանդնուպոլիս Ֆիլճանճըլար փողոցը, Ամերիկան խան։

Դպրոցին տնօրէնութիւնը յանձնուած է խոհեմ եւ փորձառու Ամերիկացի տիկնոջ մը, որ դաստիարակութեանց համար իրեն օգնական ունի ուրիշ Ամերիկացի վարժուհիներ եւ ընտիր տեղացի դաստիարակներ։

ԱՆԴԼԻՈՑ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալ տարուան մէջ Անգլիոյ Աստուածաշունչ ընկերութիւնը 551,000 օրինակ Աստուածաշունչ եւ Նոր կտակարան բաժնեց Բուսերլն. ասոնցմէ 43,000ը տրուեցաւ հիւանդներու եւ վիրաւորներու։ Նոյն ընկերութիւնը ծախեց 32,000 օրինակ Սուրբ Գիրք Թուրքիոյ այլեւ այլ կողմերը։ Տարւոյն մէջ վերոյիշեալ ընկերութիւնը ընդունեցաւ իբրեւ նուէր Անգլիոյ ժողովուրդէն 107,386 Անգլիական լիրա, եւ ծախսած Սուրբ գիրքերէն ընդունեցաւ 104,141 Անգլիական լիրա։ Ընկերութեան այն տարուան բոլոր ծախքն էր 227,865 Անգլիական լիրա, որ ուրիշ տարիներուն մէջ եղածէն 10,475 Անգլիական լիրա աւելի է։ Ծախքին աւելնալը պատճառեցաւ Բուսիոյ բանակին վիճաւորներուն մէջ Սուրբ գիրք տարածելու համար եղած ջանքերէն։ Անցեալ տարուան մէջ այլեւ այլ երկիրներ ծախու հանուած Աստուածաշունչ եւ Նոր կտակարան եւ անոնց մասերն էին 2,293,597։ Սկիզբէն ի վեր ընկերութեան չրջաբերութեան հանած Սուրբ գրոց օրինակներուն ամբողջ թիւը հասած է 82,047,062ի։

ԾՆՈՂԱՑ ԱՆՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆ ԻՐԵՆՑ ՁԱԽԱԿԱՑ ՇՈՏ ՎՆԱՍ ԿԸ ՀԱՍՑՆԷ

Սիրոյ խրատներ եւ Նամակներ անուն գիրքերուն մէջ ծնողաց պարտաւորութեանց վրայ լուսւի եւ պարզ տեղեկութիւն տրուած է։ Ծնողք եթէ կ'ուզեն աղէկ գիտնալ իրենց պարտքը, խոզ ղեկուցութեամբ կարդան յիշեալ գիրքերը։ Շատեր պիտի տեսնեն այն գիրքերուն մէջ թէ ուրչափ զանցառութիւն ըրած են իրենց ծնողական պարտուց մէջ, ուստի եւ ուրչափ վնաս հասուցած են իրենց զաւակաց։

Բաղում անգամ տեսնուած եւ լսուած է որ փոքր տղայք իրենց ծնողաց անհոգութեան պատճառաւ ջուրն իյնալով խեղդուած են, կրակի մէջ իյնալով այրուած են, եւ այլ այսպիսի բազմապիսի վնասներու ենթարկուած են։ Անհոգ մայրեր շատ անգամ իրենց քովէն կը հեռացնեն փոքր տղաքն, որպէս զի ճաշերնին պատրաստեն։ Երբ տղաք տունէն դուրս են, մարք բնաւ չեն խորհիր անոնց վրայ։ Երբ կը լսեն թէ փոքր տղայ մը ջուրն իյնալով խեղդուած է, մկկէն կը վրդովին եւ դուրս կը վազեն իրենց սիրելին գտնելու, բայց երբեմն անոնց յուսահատելի կը գտնեն, եւ երբեմն անոնց հետքն ալ չեն կրնար գտնել։ Մայրեր, այսպէս ձեր զաւակներն անհոգութեան զոհ կուտաք։ Նաեւ մարդ անհոգութեան պատճառաւ երբեմն փոքր տղաք փողոցներու մէջ անասուններու ոտից, եւ կառքերու անուց ներքեւ մնալով կը ջնասուին։ Մարք երբեմն իրենց զաւակաց լացն եւ ողբը դադրեցնելու համար մեծ անխոհեմութիւն կը գործեն եւ անոնց ձեռքը կուտան զբաղելի կամ դանակ որով տղայք իրենք վիրեներ կը ջնասեն։ Ս.յսպիսի ցաւալի դէպք մը մօտերս տեղի ունեցաւ հոս։ Երկու փոքր տղայք դանակով կը խաղային, եւ տղաքներէն մին դանակին վրայ կ'նալով վիրաւորուեցաւ։ Մայրեր, երբեմն ձեր զաւակաց վայրկենական հաճոյք մ'ընելու համար, թէ անոնց եւ թէ ձեզ հրչալի մեծ ջնասներ կը հասցնէք։

Ծնողաց անհոգութիւնն ոչ միայն մարմնաւոր այլ եւ հոգեւոր ջնասներ կը հասցնէ զաւակաց։ Ծնողք երբեմն կը տեսնեն իրենց զաւակները մոլութեանց մէջ ինկած, եւ չեն կրնար զանոնք ուղղելու, այլ անտարբեր մնալով պատճառ կ'ըլլան անոնց յաւիտեան կորսուելուն։ Երբ կը տեսնեն իրենց զաւակաց հայհոյելը, սուտ խօսելը, խաբեպութիւն ընելը, գողնալը եւ Սուրբ օրը պղծելը, փոխանակ խրատելու եւ զգուշացնելու զանոնք իրենց անտարբերութեամբը աւելի կը քաջալերեն զանոնք իրենց կորստական ճամբուն մէջ յառաջելու։

Ահա այսպէս ծնողաց անհոգութեան պատճառաւ հազարաւոր տղոց հոգիները կ'իյնան սատանայի թակարդներուն մէջ։ Արդարեւ ծնողաց պարտքն է սորվեցնել իրենց զաւակաց թէ ինչ են մեղքը եւ անոր հետեւանքը, եւ ինչ է Տէրոջ կամքը։ Եթէ տղայք այս բաներն իրենց ծնողներէն չսորվին, ինչպէս կրնան որոշել բարին չարէն եւ մեղքն արդարութենէն։ Ծնողք որ այս մասին պանցառութիւն կ'ընեն կրկին պատժոյ արժանի կ'ըլլան։ Հեղի քահանային դէպքն աղէկ խրատ է ծնողաց։ Հեղի քահանայն իր որդիքը չխրատելուն եւ զանոնք մեղքէ չզգուշացնելուն համար պատժուեցաւ, նոյնպէս եւ անոր որդիքն իրենց չարութեան համար պատժուեցան։

Ծնողք կենդանի թուղթեր են, որոնց վրայ կը կարդան անոնց զաւակներըամէն աղէկ եւ դէշ բան, ուստի հրչալի զգուշաւոր ըլլալու են ծնողք իրենց զաւակաց առջեւ։ Ծնողաց խօսքերն խմաստուն, հրահաններն արդար եւ հաստատուն եւ խրատները խոհական ըլլալու են։ Շատ զգուշանալու են ծնողք իրենց զաւակաց առջեւ զրուելի եւ չար խօսքերէ եւ գործերէ, ապա թէ ոչ տղայոց փափուկ սիրտը չուտով կ'ապականի եւ կը թունաւորի ծնողաց չար ազդեցութենէն։ Ծնողք իրենց օրինակով սորվեցնելու են իրենց զաւակաց արդարութիւն, հնազանդութիւն, ժուժկալութիւն եւ համբերութիւն։ Ա.յսպիսի բարի յատկութիւններով զարդարուած տղայք կ'ըլլան իրենց երկնաւոր Հօրը սիրելի զաւակներ։

Երանի թէ ամէն ծնող ճանչնար իր հոգեւոր եւ մարմնաւոր պարտքերն եւ ջանար անոնց կատարել զանոնք։ Անտեսն մեծ երջանկութիւն կը սիրէր ատոնց մէջ, եւ թէ ծնողաց թէ զաւակաց օրերը կ'ըլլային երջանիկ օրեր։

Մ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Բէյօղլա, ի Բագտատ, յուլիս 31, 1878

ԱՄԷՆ ՄԱՐԴՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵԻՈՐ ԴԱՍ ՄԸ

«*Բայց առանց հաւատքի անհնար է Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ*» (Եբր. ԺԱ. 6)։

Ի՞նչ է հաւատքը։ Հաւատքը Սուրբ գրոց վրայ գիտութիւն ունենալ եւ անոր ստուգութեանը վրայ չերկմտիլ ըսել չէ, քանզի ասոնք մարդուս մտքին կատարեալ իշխանութեանը ենթակայ գործքեր են, իսկ հաւատքը ուղղակի եւ անմիջապէս ոչ ենթակայ է մարդուս կամքին իշխանութեանը, այլ Աստուծոյ մէկ պարգեւն է որ ձրի կը տրուի։ «Վասն զի շնորհքով փրկուած էք դուք հաւատքի միջոցով, եւ սա չէ ձեզմէ է, հապա Աստուծոյ պարգեւն է» (Եփես. Բ. 8)։ Ուրեմն, եղբայր, որովհետեւ հաւատքն Աստուծոյ պարգեւն է, ամէն անձ հաւատք ընդունելու համար մանաւանդ որոշմամբ մը Աստուծոյ մօտենալու է Քրիստոս Յիսուսով մինչեւ որ իր նպատակին հասնի։

Ի՞նչ ճամբով մեղաւորին սիրտը կը պատրաստուի հաւատքը ընդունելու։ Աստուծոյ խօսքը յաճախ կարդալով եւ քննելով։ «Դիրքերը քննեցէք, ինչու որ դուք անոնցմով կը սեպէք յաւիտենական կեանք ունենալ, եւ բուն անոնք են որ ինծի համար կը վկայեն» (Յով. Ե. 39). վասնորոյ յայտնի է որ վերկարար հաւատքը սրտին մէկ զգացումն է. «Սրտով կը հաւատայ մէկը արդարանալու» (Հռոմ. Ժ. 10)։ Ուրեմն, եղբայրս, ջանա որ քու մտքիդ աւանդն արթուն ժամերն Աստուծոյ խօսքին քննութիւնը առ անոր հետ սիրահարուելու, որ Դաւթի հետ կարող ըլլաս երգել. «Իմ բոլոր ուսուցիչներէս աւելի հանճարեղ եղայ, ինչու որ քու վկայութիւններդ իմ մտածութիւնս են։ Քու խօսքդ իմ ոտքերուս ճրագ է, ու իմ շաւիղներուս լոյս» (Սաղմ. ՃԺԹ. 99 եւ 105)։

Ի՞նչ ճամբով մարդ Աստուծոյ ձեռքէն հաւատքը կրնայ ընդունիլ։ Մարդ երբ կը զգայ թէ հաւատքը չատ կարեւոր է իրեն, Աստուծոյ սիրտն պատրաստ կը լինի Աստուծոյ մօտենալու համար որոշմամբ մը Աստուծոյ մօտենալէ Քրիստոս Յիսուսով մինչեւ որ իրեն պատասխան տայ։ Ս.յսպիսի ցաւալի դէպք մը մօտերս տեղի ունեցաւ հոս։ Երկու փոքր տղայք դանակով կը խաղային, եւ տղաքներէն մին դանակին վրայ կ'նալով վիրաւորուեցաւ։ Մայրեր, երբեմն ձեր զաւակաց վայրկենական հաճոյք մ'ընելու համար, թէ անոնց եւ թէ ձեզ հրչալի մեծ ջնասներ կը հասցնէք։

Ծնողաց անհոգութիւնն ոչ միայն մարմնաւոր այլ եւ հոգեւոր ջնասներ կը հասցնէ զաւակաց։ Ծնողք երբեմն կը տեսնեն իրենց զաւակները մոլութեանց մէջ ինկած, եւ չեն կրնար զանոնք ուղղելու, այլ անտարբեր մնալով պատճառ կ'ըլլան անոնց յաւիտեան կորսուելուն։ Երբ կը տեսնեն իրենց զաւակաց հայհոյելը, սուտ խօսելը, խաբեպութիւն ընելը, գողնալը եւ Սուրբ օրը պղծելը, փոխանակ խրատելու եւ զգուշացնելու զանոնք իրենց անտարբերութեամբը աւելի կը քաջալերեն զանոնք իրենց կորստական ճամբուն մէջ յառաջելու։

Ահա այսպէս ծնողաց անհոգութեան պատճառաւ հազարաւոր տղոց հոգիները կ'իյնան սատանայի թակարդներուն մէջ։ Արդարեւ ծնողաց պարտքն է սորվեցնել իրենց զաւակաց թէ ինչ են մեղքը եւ անոր հետեւանքը, եւ ինչ է Տէրոջ կամքը։ Եթէ տղայք այս բաներն իրենց ծնողներէն չսորվին, ինչպէս կրնան որոշել բարին չարէն եւ մեղքն արդարութենէն։ Ծնողք որ այս մասին պանցառութիւն կ'ընեն կրկին պատժոյ արժանի կ'ըլլան։ Հեղի քահանային դէպքն աղէկ խրատ է ծնողաց։ Հեղի քահանայն իր որդիքը չխրատելուն եւ զանոնք մեղքէ չզգուշացնելուն համար պատժուեցաւ, նոյնպէս եւ անոր որդիքն իրենց չարութեան համար պատժուեցան։

Ծնողք կենդանի թուղթեր են, որոնց վրայ կը կարդան անոնց զաւակները ամէն աղէկ եւ դէշ բան, ուստի հրչալի զգուշաւոր ըլլալու են ծնողք իրենց զաւակաց առջեւ։ Ծնողաց խօսքերն խմաստուն, հրահաններն արդար եւ հաստատուն եւ խրատները խոհական ըլլալու են։ Շատ զգուշանալու են ծնողք իրենց զաւակաց առջեւ զրուելի եւ չար խօսքերէ եւ գործերէ, ապա թէ ոչ տղայոց փափուկ սիրտը չուտով կ'ապականի եւ կը թունաւորի ծնողաց չար ազդեցութենէն։ Ծնողք իրենց օրինակով սորվեցնելու են իրենց զաւակաց արդարութիւն, հնազանդութիւն, ժուժկալութիւն եւ համբերութիւն։ Ա.յսպիսի բարի յատկութիւններով զարդարուած տղայք կ'ըլլան իրենց երկնաւոր Հօրը սիրելի զաւակներ։

Երանի թէ ամէն ծնող ճանչնար իր հոգեւոր եւ մարմնաւոր պարտքերն եւ ջանար անոնց կատարել զանոնք։ Անտեսն մեծ երջանկութիւն կը սիրէր ատոնց մէջ, եւ թէ ծնողաց թէ զաւակաց օրերը կ'ըլլային երջանիկ օրեր։

Մ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Բէյօղլա, ի Բագտատ, յուլիս 31, 1878

ԱՄԷՆ ՄԱՐԴՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵԻՈՐ ԴԱՍ ՄԸ

«*Բայց առանց հաւատքի անհնար է Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ*» (Եբր. ԺԱ. 6)։

Ի՞նչ է հաւատքը։ Հաւատքը Սուրբ գրոց վրայ գիտութիւն ունենալ եւ անոր ստուգութեանը վրայ չերկմտիլ ըսել չէ, քանզի ասոնք մարդուս մտքին կատարեալ իշխանութեանը ենթակայ գործքեր են, իսկ հաւատքը ուղղակի եւ անմիջապէս ոչ ենթակայ է մարդուս կամքին իշխանութեանը, այլ Աստուծոյ մէկ պարգեւն է որ ձրի կը տրուի։ «Վասն զի շնորհքով փրկուած էք դուք հաւատքի միջոցով, եւ սա չէ ձեզմէ է, հապա Աստուծոյ պարգեւն է» (Եփես. Բ. 8)։ Ուրեմն, եղբայր, որովհետեւ հաւատքն Աստուծոյ պարգեւն է, ամէն անձ հաւատք ընդունելու համար մանաւանդ որոշմամբ մը Աստուծոյ մօտենալէ Քրիստոս Յիսուսով մինչեւ որ իր նպատակին հասնի։

Ի՞նչ ճամբով մեղաւորին սիրտը կը պատրաստուի հաւատքը ընդունելու։ Աստուծոյ խօսքը յաճախ կարդալով եւ քննելով։ «Դիրքերը քննեցէք, ինչու որ դուք անոնցմով կը սեպէք յաւիտենական կեանք ունենալ, եւ բուն անոնք են որ ինծի համար կը վկայեն» (Յով. Ե. 39). վասնորոյ յայտնի է որ վերկարար հաւատքը սրտին մէկ զգացումն է. «Սրտով կը հաւատայ մէկը արդարանալու» (Հռոմ. Ժ. 10)։ Ուրեմն, եղբայրս, ջանա որ քու մտքիդ աւանդն արթուն ժամերն Աստուծոյ խօսքին քննութիւնը առ անոր հետ սիրահարուելու, որ Դաւթի հետ կարող ըլլաս երգել. «Իմ բոլոր ուսուցիչներէս աւելի հանճարեղ եղայ, ինչու որ քու վկայութիւններդ իմ մտածութիւնս են։ Քու խօսքդ իմ ոտքերուս ճրագ է, ու իմ շաւիղներուս լոյս» (Սաղմ. ՃԺԹ. 99 եւ 105)։

Ի՞նչ ճամբով մարդ Աստուծոյ ձեռքէն հաւատքը կրնայ ընդունիլ։ Մարդ երբ կը զգայ թէ հաւատքը չատ կարեւոր է իրեն, Աստուծոյ սիրտն պատրաստ կը լինի Աստուծոյ մօտենալու համար որոշմամբ մը Աստուծոյ մօտենալէ Քրիստոս Յիսուսով մինչեւ որ իրեն պատասխան տայ։ Ս.յսպիսի ցաւալի դէպք մը մօտերս տեղի ունեցաւ հոս։ Երկու փոքր տղայք դանակով կը խաղային, եւ տղաքներէն մին դանակին վրայ կ'նալով վիրաւորուեցաւ։ Մայրեր, երբեմն ձեր զաւակաց վայրկենական հաճոյք մ'ընելու համար, թէ անոնց եւ թէ ձեզ հրչալի մեծ ջնասներ կը հասցնէք։

Ծնողաց անհոգութիւնն ոչ միայն մարմնաւոր այլ եւ հոգեւոր ջնասներ կը հասցնէ զաւակաց։ Ծնողք երբեմն կը տեսնեն իրենց զաւակները մոլութեանց մէջ ինկած, եւ չեն կրնար զանոնք ուղղելու, այլ անտարբեր մնալով պատճառ կ'ըլլան անոնց յաւիտեան կորսուելուն։ Երբ կը տեսնեն իրենց զաւակաց հայհոյելը, սուտ խօսելը, խաբեպութիւն ընելը, գողնալը եւ Սուրբ օրը պղծելը, փոխանակ խրատելու եւ զգուշացնելու զանոնք իրենց անտարբերութեամբը աւելի կը քաջալերեն զանոնք իրենց կորստական ճամբուն մէջ յառաջելու։

Ահա այսպէս ծնողաց անհոգութեան պատճառաւ հազարաւոր տղոց հոգիները կ'իյնան սատանայի թակարդներուն մէջ։ Արդարեւ ծնողաց պարտքն է սորվեցնել իրենց զաւակաց թէ ինչ են մեղքը եւ անոր հետեւանքը, եւ ինչ է Տէրոջ կամքը։ Եթէ տղայք այս բաներն իրենց ծնողներէն չսորվին, ինչպէս կրնան որոշել բարին չարէն եւ մեղքն արդարութենէն։ Ծնողք որ այս մասին պանցառութիւն կ'ընեն կրկին պատժոյ արժանի կ'ըլլան։ Հեղի քահանային դէպքն աղէկ խրատ է ծնողաց։ Հեղի քահանայն իր որդիքը չխրատելուն եւ զանոնք մեղքէ չզգուշացնելուն համար պատժուեցաւ, նոյնպէս եւ անոր որդիքն իրենց չարութեան համար պատժուեցան։

Ծնողք կենդանի թուղթեր են, որոնց վրայ կը կարդան անոնց զաւակները ամէն աղէկ եւ դէշ բան, ուստի հրչալի զգուշաւոր ըլլալու են ծնողք իրենց զաւակաց առջեւ։ Ծնողաց խօսքերն խմաստուն, հրահաններն արդար եւ հաստատուն եւ խրատները խոհական ըլլալու են։ Շատ զգուշանալու են ծնողք իրենց զաւակաց առջեւ զրուելի եւ չար խօսքերէ եւ գործերէ, ապա թէ ոչ տղայոց փափուկ սիրտը չուտով կ'ապականի եւ կը թունաւորի ծնողաց չար ազդեցութենէն։ Ծնողք իրենց օրինակով սորվեցնելու են իրենց զաւակաց արդարութիւն, հնազանդութիւն, ժուժկալութիւն եւ համբերութիւն։ Ա.յսպիսի բարի յատկութիւններով զարդարուած տղայք կ'ըլլան իրենց երկնաւոր Հօրը սիրելի զաւակներ։

Երանի թէ ամէն ծնող ճանչնար իր հոգեւոր եւ մարմնաւոր պարտքերն եւ ջանար անոնց կատարել զանոնք։ Անտեսն մեծ երջանկութիւն կը սիրէր ատոնց մէջ, եւ թէ ծնողաց թէ զաւակաց օրերը կ'ըլլային երջանիկ օրեր։

Մ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Բէյօղլա, ի Բագտատ, յուլիս 31, 1878

ԱՄԷՆ ՄԱՐԴՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵԻՈՐ ԴԱՍ ՄԸ

«*Բայց առանց հաւատքի անհնար է Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ*» (Եբր. ԺԱ. 6)։

Ի՞նչ է հաւատքը։ Հաւատքը Սուրբ գրոց վրայ գիտութիւն ունենալ եւ անոր ստուգութեանը վրայ չերկմտիլ ըսել չէ, քանզի ասոնք մարդուս մտքին կատարեալ իշխանութեանը ենթակայ գործքեր են, իսկ հաւատքը ուղղակի եւ անմիջապէս ոչ ենթակայ է մարդուս կամքին իշխանութեանը, այլ Աստուծոյ մէկ պարգեւն է որ ձրի կը տրուի։ «Վասն զի շնորհքով փրկուած էք դուք հաւատքի միջոցով, եւ սա չէ ձեզմէ է, հապա Աստուծոյ պարգեւն է» (Եփես. Բ. 8)։ Ուրեմն, եղբայր, որովհետեւ հաւատքն Աստուծոյ պարգեւն է, ամէն անձ հաւատք ընդունելու համար մանաւանդ որոշմամբ մը Աստուծոյ մօտենալէ Քրիստոս Յիսուսով մինչեւ որ իրեն պատասխան տայ։ Ս.յսպիսի ցաւալի դէպք մը մօտերս տեղի ունեցաւ հոս։ Երկու փոքր տղայք դանակով կը խաղային, եւ տղաքներէն մին դանակին վրայ կ'նալով վիրաւորուեցաւ։ Մայրեր, երբեմն ձեր զաւակաց վայրկենական հաճոյք մ'ընելու համար, թէ անոնց եւ թէ ձեզ հրչալի մեծ ջնասներ կը հասցնէք։

Ծնողաց անհոգութիւնն ոչ միայն մարմնաւոր այլ եւ հոգեւոր ջնասներ կը հասցնէ զաւակաց։ Ծնողք երբեմն կը տեսնեն իրենց զաւակները մոլութեանց մէջ ինկած, եւ չեն կրնար զանոնք ուղղելու, այլ անտարբեր մնալով պատճառ կ'ըլլան անոնց յաւիտեան կորսուելուն։ Երբ կը տեսնեն իրենց զաւակաց հայհոյելը, սուտ խօսելը, խաբեպութիւն ընելը, գողնալը եւ Սուրբ օրը պղծելը, փոխանակ խրատելու եւ զգուշացնելու զանոնք իրենց անտարբերութեամբը աւելի կը քաջալերեն զանոնք իրենց կորստական ճամբուն մէջ յառաջելու։

Ահա այսպէս ծնողաց անհոգութեան պատճառաւ հազարաւոր տղոց հոգիները կ'իյնան սատանայի թակարդներուն մէջ։ Արդարեւ ծնողաց պարտքն է սորվեցնել իրենց զաւակաց թէ ինչ են մեղքը եւ անոր հետեւանքը, եւ ինչ է Տէրոջ կամքը։ Եթէ տղայք այս բաներն իրենց ծնողներէն չսորվին, ինչպէս կրնան որոշել բարին չարէն եւ մեղքն արդարութենէն։ Ծնողք որ այս մասին պանցառութիւն կ'ընեն կրկին պատժոյ արժանի կ'ըլլան։ Հեղի քահանային դէպքն աղէկ խրատ է ծնողաց։ Հեղի քահանայն իր որդիքը չխրատելուն եւ զանոնք մեղքէ չզգուշացնելուն համար պատժուեցաւ, նոյնպէս եւ անոր որդիքն իրենց չարութեան համար պատժուեցան։

Ծնողք կենդանի թուղթեր են, որոնց վրայ կը կարդան անոնց զաւակները ամէն աղէկ եւ դէշ բան, ուստի հրչալի զգուշաւոր ըլլալու են ծնողք իրենց զաւակաց առջեւ։ Ծնողաց խօսքերն խմաստուն, հրահաններն արդար եւ հաստատուն եւ խրատները խոհական ըլլալու են։ Շատ զգուշանալու են ծնողք իրենց զաւակաց առջեւ զրուելի եւ չար խօսքերէ եւ գործերէ, ապա թէ ոչ տղայոց փափուկ սիրտը չուտով կ'ապականի եւ կը թունաւորի ծնողաց չար ազդեցութենէն։ Ծնողք իրենց օրինակով սորվեցնելու են իրենց զաւակաց արդարութիւն, հնազանդութիւն, ժուժկալութիւն եւ համբերութիւն։ Ա.յսպիսի բարի յատկութիւններով զարդարուած տղայք կ'ըլլան իրենց երկնաւոր Հօրը սիրելի զաւակներ։

Երանի թէ ամէն ծնող ճանչնար իր հոգեւոր եւ մարմնաւոր պարտքերն եւ ջանար անոնց կատարել զանոնք։ Անտեսն մեծ երջանկութիւն կը սիրէր ատոնց մէջ, եւ թէ ծնողաց թէ զաւակաց օրերը կ'ըլլային երջանիկ օրեր։

Մ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Բէյօղլա, ի Բագտատ, յուլիս 31, 1878

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օգոստ. 22 ըստ Ցուն., և սեպտ. 3 ըստ Լատ., 1878

ՊԵՐԼԻՆԻ ԴԱՇՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄՆԱՑՈՐԴ

Վառնա եւ Շումլոյ պարպուած են։ Պաթում մօտ օրերս պիտի յանձնուի Բուսաց, եւ կ'երեւի թէ Պոլիսոյ խնդիրը լուծուելու վրայ է։ Տէյտութեանց ժողովոյ ուրոշումներէն միայն Յունաստանի սահմանագլխոյ ուղղութեան խնդիրն է որ անմիջական լուծման կարօտ է։ Յունաստանի խնդրոյն լուծմանը տէրութեանց ժողովոյ կողմէն Թուրքիոյ վրայ դրուած զոհողութիւնները կը լլկնան, բայց ասով ամբողջ տէրութեանց ժողովոյ բոլոր որոշմանց գործադրութիւնը չի լմննար։

Պուկարիոյ եւ Բումելիի վարչական կազմութիւնը պիտի կատարուի, բայց անդին կը մնայ դեռ վարչական բարեկարգութիւններ մտցնել Թեսալիոյ, Եպիրոսի, Կրետէի, Հայաստանի եւ Թուրքիոյ ուրիշ գաւառաց մէջ, եւ բարեկարգութիւնները պիտի կատարուին Թուրքիոյ կառավարութեան ձեռօք։ Բարեկարգ վարչութիւն մը հաստատելու գործը ծանր ծանր յառաջ կ'երթայ երբ նոր մէջոցներ միայն ձեռք առնել հարկաւոր է, իսկ երբ թէ նոր մէջոցներ եւ թէ նոր մարդիկ միանգամայն հարկաւոր են, բարեկարգութիւնները կատարելու համար տարիներ պէտք են։ Սակայն կարելի է սկզբնաւորութիւն մը ընել։ Եթէ բարեկարգութիւններ կատարել ըսելով քանի մը նոր յանձնաժողովներ միայն կազմել պիտի չհասկցուի, ինչպէս եղած է 1875 էն ի վեր, բարեկարգութեանց գործադրութիւնը կրնայ անմիջապէս սկսիլ։

Վարչական բարեկարգութեան սկսիլն պիտի համարուի երբ նշան թէ Թուրքիա միտք ունի իրօք գործադրելու Պերլինի դաշնադրութիւնը։ Երբ անգամ մը Եւրոպա այս մասին անհրաժեշտ ըլլայ, Թուրքիա պիտի սկսի օգուտներ քաղել այն դաշնադրութենէն որ մինչեւ ցարդ կը Թուէր թէ լոկ զոհողութիւններ կը պահանջէր։ Այս օգուտներէն մին ան պիտի ըլլայ որ Եւրոպա պիտի սկսի յարգանք ցուցնել Թուրքիոյ անկախութեան եւ արժանապատուութեան, եւ այսպէս Թուրքիա աւելի ազատութեամբ յառաջ պիտի տանի իր ներքին գործերը։ Եթէ Թուրքիա իրօք բարեկարգութեան սկսի, Անգլիոյ հետ հաստատած դաշնադրութեամբը այնպիսի ապահովութիւն մը պիտի վայելէ որմէ զուրկ մնացած է տարիներէ հետէ, եւ կարող պիտի ըլլայ իր ժողովրդեան համար յաջողութեան եւ բարգաւաճման նոր դուռներ բանալ։ Ինչպէս վերն ըսինք Պերլինի դաշնադրութեան Թուրքիոյէն պահանջած զոհողութիւնները կը լմննան Յունաստանի խնդրոյն լուծուելովը, եւ այն դաշնադրութեան մնացեալ տրամադրութեանց հաստատութիւնը գործադրութեամբը պիտի տեսնուին դաշնադրութենէն քաղուելու օգուտները։

Սակայն կը խրատենք մեր ընթերցողներն անհամբեր չըլլալ։ Մինչեւ որ բարեկարգութեանց գործադրութեանը ժողովրդեան վիճակը տեւական կերպով բարւոքի, Թերեւս շատեր դառնային պիտի ցաւին կարծելով Թէ այս անգամ եւս ի դերեւ պիտի ելլեն իրենց յոյսերը։ Երբ բարեկարգութեանց վրայ խորհուրդ միայն կ'ըլլայ, մարդիկ դիւրաւ կը համաձայնին, բայց երբ գործադրութեան ժամանակը կու գայ, երբեմն այնպիսի ընդդիմութիւն կը ծագի որ Թերեւս բարեկարգութեանց գործադրութիւնն անյուսալի Թուի։ Այս կէտը մոռնալու չէ, նաեւ քաջալերուելու է սա յուսով Թէ այսուհետեւ կարելի չէ որ նախկին վատթար վարչութիւնը մինչեւ վերջը տեւէ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՑ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

Պերլինի դաշնադրութեան գործադրութիւնը մինչեւ ցարդ յառաջ տարուելու մէջ են, եւ Ա.Հմէտ Մուխթար վաշա հոն ղրկուած է ապատամբները հանդարտեցնելու եւ կղզւոյն Մահմետական բնակիչները զսպելու համար։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ չորեքշաբթի դիւրեր Եըլըզըկ կայսերական պալատը մեծ խնջոյք մը տուեցաւ ի պատիւ Թոմթէպէն զօրապետին։ Այս խնջոյքին ներկայ էին Ռուսիոյ դեսպան Լոպանով իշխանը, Թոմթէպէն զօրապետին Թիֆլիսէն եւ ապագայուան գլխաւոր նաեւ Օսմանեան պաշտօնեաներէն եւ զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնակալներէն ոմանք։

— Շումլոյ մէջ երկրորդ զօրաբանակին ապագայուան դլխոյն փոխանորդ Մուսթաֆա Սէյֆի փաշա իր պաշտօնն ի գլուխ հանելով անցեալ երեքշաբթի օր յաւտակ շոգենաւով հոս դարձաւ։

— Շումլոյ մէջ գտնուած զինքն եւ ռազմամթերքը հետզհետէ Պոլիս կը փոխադրուին։

— Անդրլիոյ յանձնարարութեամբ որոշուած է առ այժմ հետեւեալ բարեկարգութիւնները կատարել Փոքր Ասիոյ մէջ։

Ոստիկանութիւնը պիտի բաժնուի երկու կարգի, որոնց մին պիտի կոչուի արդարութեան ոստիկանութիւն եւ միւսը վարչութեան ոստիկանութիւն։ Արդարութեան ոստիկանք դատարանաց ծառայութեան մէջ պիտի գործածուին։ Տասանորդաց տէրքը պիտի վերցուի, եւ հինգ տարուան տասանորդաց միջին հաշուոյն համեմատ նոր տուրք մը պիտի դրուի հողերուն վրայ։ Դաւառաց համարակալութեան գործը պիտի բարեկարգուի, եւ համարակալք պատասխանատու պիտի ըլլան, եւ գաւառաց եկամուտներուն եւ ծախքերուն վրայ հսկելու իրաւունք պիտի ունենան։ Նաեւ օտարականք համարակալութեան պաշտօնի մէջ պիտի գործածուին։ Դատարաններն անկախ պիտի ըլլան, եւ դատաւորութեան եղանակին նկատմամբ օրէնք պիտի դրուի։ Նաեւ Տրապիզոնի, Կարնոյ, Տիգրանակերտի, Պաղտատի, Զմիւռնիոյ եւ Բերիոյ (Հալէպ) գաւառաց մէջ բազմօրեայ ատեաններ (ասիզներ խէյրիյէ) պիտի հաստատուին, ուր պիտի քննուին նախնական դատարանաց կողմէն տրուած վճիռները եթէ անոնց դէմ բողոք ըլլայ։ Բազմօրեայ ատեաններու մէջ մէկ մէկ կարող եւ ձեռնհաս օտարականներ ալ պիտի գտնուին։

— Ոստիկանութեան տեսչութիւնն որոշած է որեւէ իյէ տեղէ մը Պոլիս եկող ճամբորդներէ երաշխաւոր պահանջել Թէ արուեստով մը պիտի զբաղին հոս, եւ անոնք որ չեն կրնար երաշխաւոր ցուցնել եւ պիտի զրկուին այն տեղերն ուսկից որ եկած են։

— Բոտորի ապստամբաց գտնպատները քննելու պաշտօնով այն կողմերը ղրկուած Եւրոպական յանձնաժողովոյ կողմէն պատրաստուած տեղեկագիրը Գալիոյ եւ Անգլիոյ գործակատարները միայն սորտգրած են։ Միւս գործակատարք իրենց կառավարութիւններէն ընդունած բարձրագոյն հրամանաց համեմատ գործելով ուղած չեն սորտգրել տեղեկագիրը։ Բացի Ռուսական գործակատարէն, միւս բոլոր գործակատարք հաստատութիւն տուած էին այն յիշատակագրին որոյ վրայ հիմնուած է տեղեկագիրը։ Տէրութեանց գործակատարներէն ոմանց չսորտգրելովը տեղեկագրին համաշղային կերպարանքը վերցուած եւ անոր քաղաքական կարեւորութիւնը նուազած է, բայց անոր բարոյական արժէքը կորուսած չէ։

Տեղեկագիրը կը ցուցնէ Թէ քանի մը տեղեր Պուլկարք շատ խստութեամբ վարուած են Մահմետականաց հետ, եւ եթէ այն խստութիւնն ուրիշ տեղեր ալ տարածուէր եւ չարունակուէր, Բումելիի մէջ բոլոր դժուար խնդիրները լուծուած պիտի ըլլային Մահմետական ժողովրդեան յիշեալ դասուն անհետ ըլլալովը։ Ա.յսպիսի լուծում մը ոչ միայն բռնաբարութիւն է Պերլինի դաշնադրութեան, այլ եւ բացարձակ անիրաւութիւն է, զոր գոնէ Անգլիա չկրնար հաստատութիւն տալ։ Բուսք պատասխանատու են այն անգթութեանց համար որ Պուլկարիոյ մէջ իրենց բանակին աչքին առջեւ տեղի ունեցած են, եւ Բուսաց պատասխանատուութեան ծանրութիւնը չթեթեւնար տէրութեանց ժողովոյ հաստատութեամբ քննութիւն կատարելու համար Բոտոբ ղրկուած գործակատարաց ոմանց տեղեկագիրը ստորագրել չուզելուն համար։

— Բուսք անգամ մը եւս հրատարակած են Բոտոբի ապստամբները անձնատուր ըլլալու։ Երբ ապստամբք ուզած չեն անձնատուր ըլլալ, Բուսք մեծ զօրութեամբ յարձակած են անոնց վրայ, եւ երկու երեք օր սաստիկ պատերազմ ընելէ ետքը ստիպուած են ետ քաշուիլ։ Անտարակոյս շատ չանցած Բուսք աւելի մեծ եւ աւելի սաստիկ յարձակումով պիտի ընեն ապստամբաց վրայ։

ԱՅԼԵՒԱՅԼՔ

Իկնաթիէֆ զօրապետն Պուկիարիոյ խնդրոյն ըլլալու համար ընտրելի առաջարկուած է։ — Մինչեւ օգոստ. 4/16 Պոսնիոյ մէջ Աւստրիացւոց կորուստն էր 163 մեռեալ, 677 վիրաւորեալ եւ 139 անյայտ եղած։ — Դիլեր ցորեկ Բուսական զօրք կ'անցնին Պոսֆորէն։ — Բարիզի արուեստանոցները պիտի փակուին Հոկ. 19/31ին։ — 70,000 հոգիէ բաղկացեալ Պուկիարական նոր զօրք կազմուելու վրայ են։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եւրոպական տէրութիւնները հիմա երկրորդ ատենին դեսպան պիտի ղրկեն Սերբիոյ եւ Բումանիոյ մայրաքաղաքները։

— Բումանիոյ պաշտօնեայք մեծ ջանք կ'ընեն Եւրոպական տէրութիւններէն հաւանութիւն առնել Հրկից կատարեալ քաղաքական իրաւունք տալը ուշացնելու։ Եթէ այս մասին հաւանութիւն չկարենան առնել, ժողովրդէն ընտրուած ընդհանուր ժողով մը պիտի հրաւիրեն Բումանիոյ սահմանադրութիւնը Պերլինի դաշնադրութեան համեմատ փոխոխելու։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եգիպտոսի նոր պաշտօնէութիւնը կազմուած է ընդ նախագահութեամբ Նուպար փաշայի որ նաեւ արտաքին գործոց պաշտօնեայ է։ Ելեւմտից պաշտօնեայն դեռ կարգուած չէ, բայց հաւանական է որ Մր. Ոիլըըն անուն Անգլիացին պիտի ըլլայ Եգիպտոսի ելեւմտից պաշտօնեայ։ Խափն հրաման տուած է Նուպար փաշայի կառավարութեան գործերը վարել ըստ Եւրոպական սկզբանց։

— Զրոյց կայ Թէ Աւստրիոյ այն զօրաբաժինն որ Սէրմինքի մօտերէն Տոպոլ քաշուելու սպիտուեցաւ, Պոսնիոյ տպըստամբաց ձեռքն ինկած է։ Սակայն այս զրոյցը դեռ չհաստատուեցաւ։ Հերսէքի կողմն Թրկպինիէյ մօտ տպըստամբք յաւտահատական դիմադրութիւն կ'ընեն Աւստրիական զօրաց։ Սէրմինքացիք գրաւած են Նէվիսինիէ։ Այս այն տեղն է ուր 1875 ին յունիս ամսոյ մէջ Հերսէքի ապստամբութիւնն սկսաւ։ Պալըստամբաց առաջին գործն եղած էր յայտարարել Թէ այնուհետեւ Աւստրիոյ կայսրը պիտի ըլլար իրենց Թագաւորը։ Այն ապստամբութեան սիկզբն ի վեր Սրեւելեան խնդրոյն արագ լուծման պէտքն զգալի ըլլալ սկսաւ։

— Սուեսի մէջ հնտական (գօլէրա) երեւան եղած է, եւ դեղին ջերմը մեծ կոտորած կ'ընէ Միացեալ Նահանգաց հրաբաային կողմը։

— Պապը Հառմ կանչած է վիլնայի Պապական նուիրակը Պոսնիոյ մէջ Պապական եկեղեցւոյ նկատմամբ կարգադրութիւններ ընելու։ Բոլոր երկիրը եկեղեցական Թեմերու պիտի բաժնուի, եւ կաթոլիկ կղերականներ պիտի կարգուին այն Թեմերուն վրայ։

— Օգոստ. 8/20 էն ի վեր 20,000 Բուսք Պոսֆորէն անցած են Օսմոսա երթալու։

— Շատեր կ'ըսեն Թէ Թղթադրամները յարգէ կ'ինան վանպի տէրութիւնը նոր Թղթադրամ կը հանէ։ Բայց Թղթադրամոց արժէքը նուազելուն բուն պատճառը սա է որ Դալաթիոյ դրամատէրք կը վաճառեն այն Թղթադրամներն որ պատերազմի տուեն կնքուած փոխառութեանց համար դրամ դրուեցան յիշեալ տեղանաւորաց քովէն։

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Օգոստ. 21 և սեպտ. 2, 1878

Գոնսոլիտէ 15· 5 | Բաւմ. երկաթ. բաժինք 57·50

ԴՐԱՄԱՔ, Օսմ. լիրան 100 էն

Մէճիտիէ	106 ¼	Բուսիոյ բօլ	89 ⅛
Թղթադրամ	299 ¾	Նարտլէոն	87
Պղինձ տասակ	176	Գրիմիջ	51 ¼
Լիրագոց	120 ¼	Ասղ. լիրա	109
Մանէթ Ոսկեդրամ	11 ¼		

Ամերիկայի միսիոնարաց ընկերութեան կողմէն

Խմբագիր Ճ. Ռ. Կրին

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Զազմազճըար, Ծակոբեան խան, Թիւ 12.